

## ESMENA A LA TOTALITAT AL PRESSUPOST 2006

Estem intentant discutir un pressupost i ho fem amb força dificultats i entrebancs. Després en parlaré. I ho fem, també, quan molts ciutadans ens diuen que són les regles actuals de l'economia andorrana que hauríem de discutir. Una economia que no va bé.

Ben segur, no ho hem pas de barrejar tot.

Tots coneixem –sortosament– treballadors assalariats que estan contents amb la seva feina i empresaris innovadors, que creen riquesa econòmica.

Seria doncs molt dolent que tinguéssim una visió uniformement grisa sobre el nostre futur econòmic i social. Però seria un gran error no adonar-se de l'ample desencís i de la magnitud dels problemes.

Centenars d'empresaris i de treballadors assalariats es pregunten –i ens pregunten– quin serà, a partir d'aquest any, davant d'aquesta seca aritmètica assentada en l'especulació, el lloc que els pertocarà als que viuen del seu treball i fan viure el nostre país.

Des del mes de maig fins avui són molts els ciutadans que m'han demanat si això durarà encara molt de temps.

Això, és la situació en la qual el poder polític –el govern– deixa que el mercat financer i immobiliari sotmeti a les seves exigències tots els àmbits de la vida de les persones.

Sabem que la llei està sovint del costat dels interessos financers. I no hi ha res que es visqui més malament que la injustícia exercida en nom de la llei.

L'alternativa no es troba doncs entre controlar-ho tot i no controlar res.

Ens cal una estratègia de país i no de sectors econòmics o de grans grups empresarials i financers.

L'alternativa és entre una regulació al servei de l'interès general o la desesperança. Aquesta és la nostra alternativa.

És urgent recordar, sense embuts, que aquí hi som per defensar l'interès general. I cal fer-ho en una època –la del nou impuls liberal– en la qual l'exaltació de l'anunci passa sempre davant de les austeres obligacions de la previsió.

La inseguretat econòmica –agregada per un desequilibri evident i en augment en la distribució dels fruits del creixement econòmic, entre els beneficis especulatius dels uns i els salaris, molt sovint estancats, dels altres– està creant uns reflexes de por davant del futur i, fins i tot, davant del dia a dia.

Pel PLA la mateixa noció de reforma, que ha de ser garantia de progrés, apareix ara com una amenaça. La necessitat de canvi tranquil ha quedat aparcada davant de la voluntat liberal de no tocar res.

Aquest pressupost demostra que el govern està totalment desorientat, que és incapaç d'exercir el més mínim arbitratge entre les diverses urgències que, precisament, s'han d'encarar precipitadament per la tossuda negativa dels darrers onze anys de fer-hi front.

Quan el progrés s'atura, la insatisfacció esdevé general. La vostra por de governar ens porta a l'immobilisme i doncs al retrocés, a la irracionalitat i al perillós campí qui pugui.

El sociòleg alemany Ulrich BECK definia una situació semblant el mes de febrer de l'any 2005:

“Les promeses han estat substituïdes per unes hipòtesis, uns camins angoixants, sobretot perquè sabem que estem obligats d'anar cap a menys.”

Les vostres promeses de nou impuls queden totalment desmentides per aquest pressupost.

Si aquell nou impuls que es prometia la passada primavera no s'hagués esvaït fa dies, el deute públic hauria d'haver estat al centre de les discussions d'aquest projecte de pressupost.

Els governs liberals porten dotze anys presentant pressupostos addictes a l'endeutament. I aquesta addicció no neix pas de cap voluntat política d'ajudar l'economia i contribuir a millorar la conjuntura. És més aviat un costum. El costum de pensar que taxar –imposar– les generacions futures és un ingrés addicional.

I a això hi hem d'afegir que l'encavalcament de les feudalitats parroquials del partit liberal alimenta la tendència a la despesa. I convé adonar-se que aquest endeutament s'ha generat tot i les importants mancances en matèria d'infraestructures viàries, en les infraestructures corresponents al pla de sanejament, d'equipaments escolars, en serveis públics i en política social.

Fa dotze anys que la gestió pressupostària andorrana es caracteritza per aplicar una comptabilitat medieval, preconstitucional, que ignora –que amaga– una part important del passiu de l'Estat.

Es pressuposten i es gestionen els comptes públics segons les prioritats d'acontentament parroquialista, sempre canviants. I es fa aplicant una cada cop menys dissimulada prepotència de l'executiu vers el Consell General.

Hem arribat així a una situació en la qual l'actuació discrecional del Govern no està constrenyida –ni tan sols orientada– per un marc comptable adequat ni per uns principis de política pressupostària de general acceptació, ni tampoc per la institució –el Consell General– a la qual li pertoca controlar i fer contrapès als governants.

El Projecte de Llei de Pressupost per a l'exercici 2006 s'ha tramitat un cop més vulnerant el que estableixen els articles 18 i 19 de la Llei General de les Finances Públiques de 19/12/1996.

- La lletra d) de l'apartat 2 de l'article 18 estableix que "Cada projecte d'inversió real exigeix la formalització d'una fitxa o registre informàtic que expressi i relacioni" un seguit de dades que van des de "La justificació de la inversió i objectiu o objectius a atènyer amb la realització del projecte" fins "L'estimació de l'import de despeses corrents que originarà el funcionament de cada projecte un cop realitzat", passant entre d'altres pel "sistema de càlcul emprat que avalua el projecte" o "l'estimació de la despesa d'inversió real per a la totalitat del projecte".

El govern no ha fet –i si ho ha fet no ha tramès al Consell General– cap d'aquests fitxers o registres informàtics.

- Les lletres a) b) de l'apartat 4 de l'article 19 estableixen que, entre d'altres documents cal annexar els següents:
  - a) "Una memòria explicativa que justifiqui... especialment, si és el cas, la necessitat de nou endeutament tot especificant-ne les possibles característiques i modalitats"
  - b) Un informe sobre la necessitat dels crèdits per a transferències corrents i de capital.

Doncs bé, ni la memòria explica la necessitat, característiques i modalitat del nou endeutament, ni s'ha fet –o s'ha tramès– cap informe sobre les necessitats de crèdits per transferències.

La Llei del pressupost hauria de suposar, anyalment, la discussió més important en matèria d'orientació política i de compromís de l'administració davant dels ciutadans. És l'expressió xifrada de l'acció del Govern, de les seves prioritats i del finançament necessari per a la seva realització.

L'elaboració i aprovació dels pressupostos, la seva quantificació i el seu finançament, atès que és un recull de les necessitats del país en totes les matèries, és l'eix en què pivota l'activitat política en totes les democràcies. Només cal recordar com, a Europa, molts pactes i acords de coalició són objecte de revisió durant el procés de redacció dels projectes de pressupost.

Un cop aprovada la Llei del pressupost és responsabilitat del Govern executar els compromisos adquirits davant dels ciutadans i aprovats en el marc del Consell General. En aquest sentit, correspon als grups parlamentaris efectuar el control del seguiment i de l'execució pressupostària. Aquesta tasca de control per part del Consell General és avui en dia, almenys per al grup

parlamentari de l'oposició, pràcticament impossible. La informació sobre l'execució del pressupost és minsa, arriba tard i és del tot insuficient ja que només conté informació global per capítols de despesa. El grup parlamentari de l'oposició no disposa d'informació referent als projectes aprovats en la Llei del pressupost, ni pel que fa a l'acompliment de terminis ni als seus costos.

Tot i això, no falten exemples prou "visibles" d'endarreriments i sobre costos en l'execució de compromisos pressupostaris; només per citar alguns casos de més recent actualitat es poden esmentar els equipaments escolars, el cada cop més escandalós túnel del Grau de la Sabata i, de forma destacada, per les incidències mediambientals, de salut pública, de relacions institucionals amb els comuns, i de relacions internacionals amb els països veïns: els col·lectors, depuradores, abocadors i el Centre de Tractament de Residus.

Aturem-nos un moment, l'exemple s'ho val, en el Túnel del Grau de la Sabata o Túnel del Pont Pla.

### **Pressupost**

Previsió cost:	10.968.471 euros
Termini:	2000 – 2002

### **Realitat**

Cost:	41.571.091 euros
Termini:	2000 – 2006 (?)

**El sobre cost és de: 279%**

**El cost total és així quatre vegades més del pressupost inicial**

Aquestes xifres no me les invento. Surten del projecte de pressupost per l'any 2000 i del BOPA (Adjudicacions). Faig constar que per arribar a aquesta xifra – escandalosa xifra– ens ha calgut una feina de recerca esgotadora ja que el Govern no facilita els costos reals dels projectes aprovats pel Consell General.

Més enllà de la manca d'informació detallada per projectes, les xifres macroeconòmiques mostren prou clarament l'esgotament i fallida de l'actual model de finançament de l'administració general i la conseqüent incidència sobre l'execució dels compromisos pressupostaris.

No és la primera vegada que faig referència a la situació de *fallida tècnica* de les finances de l'administració general. Ho vaig fer el 25 de novembre de l'any 2004, convidat per l'Empresa Familiar Andorrana. Ho vaig expressar, davant del Col·legi d'Economistes, el mes d'abril del 2005 i ho vaig repetir en el meu discurs del mes de maig passat, en aquesta mateixa sala, durant el debat d'investidura.

### **Què volem dir quan parlem de fallida tècnica**

La fallida tècnica és una situació caracteritzada per la falta de liquiditat per fer front a les obligacions concretes.

Analitzant el balanç de situació a 31/12/2004 hi trobem:

Actiu circulant	34,1 milions d'euros
Passiu circulant	174,7 milions d'euros

Dins el passiu circulant, a més, no estan comptabilitzats els més de 109 milions d'euros de compromisos pressupostaris reconduïts, no executats en els terminis previstos.

Aquesta és la situació actual de les finances de l'administració general –és a dir del Govern. Hi ha més de 125 milions d'euros en obres adjudicades que estan pendents de finalitzar per manca de diners. Any rere any es posposen partides pressupostàries previstes. En concret, per l'exercici 2006, per un import de 72 milions d'euros.

Quin és el motiu Sr. PINTAT –si no és la situació de fallida tècnica– de votar ara inversions en negatiu aprovades en exercicis anteriors, com per exemple en:

Infraestructures escolars	11,1	M EUR (41% dotació)
Túnel dels 2 valires	20	M EUR (63% partida)
Túnels, desviaments i infraestructures viàries	23	M EUR
Col·lectors	3	M EUR (50% partida)
Estructures sanitàries	2,8	M EUR (82% partida)

En referència a les inversions pressupostades cal demanar-se, a la vista de la situació de fallida tècnica, quan estaran en funcionament, donat que no serà lamentablement ni durant el 2006, ni el 2007,...

Aquesta és doncs, insisteixo, la preocupant situació.

## Síntesi de l'actual situació financera de l'administració central

No coneixem encara les dades de l'exercici 2005 però sabem que l'exercici 2004 es va tancar amb un dèficit pressupostari de 33 milions d'euros, el major de la història del Govern d'Andorra. És difícil d'explicar que s'hagi generat aquest important dèficit en un exercici en què només es va executar el 66% del pressupost de despeses i, dins d'aquestes, únicament un preocupant 36% en el capítol de les inversions.

### LIQUIDACIÓ ECONÒMICA DEL PRESSUPOST DEL GOVERN D'ANDORRA -EXERCICI 2004

	<u>Projecte pressupost 2004</u>	<u>Compromisos exercicis anteriors</u>	<u>Altres Modificacions</u>	<u>Pressupost 2004</u>	<u>Liquidat 2004</u>	<u>% liquidat</u>
<b>Despeses</b>	<b>289.836</b>	<b>104.929</b>	<b>20.299</b>	<b>415.064</b>	<b>275.595</b>	<b>66%</b>
Personal	61.375	245	7.486	69.106	66.260	96%
Bèns corrents	35.663	5.100	368	41.120	37.063	90%
Financeres	4.798	0	65	4.868	4.570	94%
Transferències corrents	45.565	1.745	158	47.474	45.697	96%
Inversions	100.293	95.591	3.423	199.307	71.562	36%
Transferències capital	41.968	1.710	8.799	52.477	50.356	96%
Actius financers	174	538		712	87	12%
<b>Ingressos</b>	<b>289.836</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>289.836</b>	<b>275.595</b>	<b>95%</b>
Impostos corrents	255.306			255.306	242.207	95%
Endeutament	34.530			34.530	33.388	97%
<b>Resultat</b>	<b>0</b>	<b>-104.929</b>	<b>-20.299</b>	<b>-125.228</b>	<b>0</b>	

Font: Liquidació de comptes exercici 2004. Govern d'Andorra

### PRESSUPOST DEL GOVERN D'ANDORRA - EXERCICI 2005

	<u>Projecte pressupost 2005</u>	<u>Compromisos exercicis anteriors</u>	<u>Altres Modificacions</u>	<u>Pressupost 2005</u>
<b>Despeses</b>	<b>308.500</b>	<b>109.560</b>	<b>127</b>	<b>418.187</b>
Personal	68.979	230	3	69.212
Bèns corrents	38.036	3.623	-124	41.524
Financeres	5.119	0	0	5.124
Transferències corrents	50.075	1.069	248	51.398
Inversions	103.046	102.332	0	205.378
Transferències capital	42.683	1.801	0	44.484
Actius financers	562	505		1.067
<b>Ingressos</b>	<b>308.500</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>308.500</b>
Ingressos corrents	261.132			261.132
Endeutament	47.368			47.368
<b>Resultat</b>	<b>0</b>	<b>-109.560</b>	<b>-127</b>	<b>-109.687</b>
<b>Desequilibri pressupostari</b>				<b>-36%</b>

Font: Execució pressupostària i comptable del primer trimestre de l'exercici 2005. Govern d'Andorra

<b>EXECUCIÓ DE LES INVERSIONS PLURIANUALS</b>					
<b>Concepte</b>	<b>2002</b>	<b>2003</b>	<b>2004</b>	<b>2005</b>	<b>2006</b>
Inversions plurianuals previstes (A)	115.021	114.059	118.702	124.920	169.764
Modificació d'inversions plurianuals al pressupost (B)	-27.303	-31.071	-30.622	-34.627	
Inversions pressupostades l'exercici (C)	7.562	14.791	12.213	12.753	
Inversions al projecte de pressupost (A + B + C)	95.280	97.779	100.293	103.046	
Inversions liquidades (D)	75.322	65.899	71.562		
Inv plurianuals+ pressupost - liquidades (No executat) (A + B - D)	47.261	62.951	59.353	137.673	
No executat / (Plurianuals + inversions exercici) E / (A + B)	39%	49%	45%		
% Inversions plurianuals modificades pressupost (B / A)	-24%	-27%	-26%	-28%	

Font: Elaboració pròpia a partir dels projectes de pressupost del govern d'Andorra

## **INVERSIONS PLURIANUALS**

<b>INVERSIONS PLURIANUALS, PRESSUPOSTADES I LIQUIDADES</b>					
<b>Concepte</b>	<b>2002</b>	<b>2003</b>	<b>2004</b>	<b>2005</b>	<b>2006</b>
Inversions plurianuals previstes (A)	115.021	114.059	118.702	124.920	169.764
<b>Modificació d'inversions plurianuals al pressupost (B)</b>	<b>-27.303</b>	<b>-31.071</b>	<b>-30.622</b>	<b>-34.627</b>	<b>-72.667</b>
Inversions pressupostades l'exercici (C)	7.562	14.791	12.213	12.753	14.114
Inversions al projecte de pressupost (A + B + C)	95.280	97.779	100.293	103.046	111.211
Inversions liquidades (D)	75.322	65.900	71.600		
Inv plurianuals+ pressupost - liquidades (No executat) (A + C - D) (E)	47.261	62.950	59.315	137.673	
No executat / (Plurianuals + inversions exercici) E / (A + B)	39%	49%	45%	100%	
<b>% Inversions plurianuals modificades pressupost (B / A)</b>	<b>-24%</b>	<b>-27%</b>	<b>-26%</b>	<b>-28%</b>	<b>-43%</b>

Sr. PINTAT, no dubto que en aquest debat ens explicareu per què el 43% de les inversions votades en exercicis anteriors per al 2006 no s'ha inclòs en el projecte de pressupost que ara examinem. Algunes d'aquestes partides ja es van votar en els exercicis 2003 i 2004.

Entre els anys 2003 i 2005 es van votar un total de 169,75 milions d'euros per a l'exercici 2006. Una quantitat inassumible per a les nostres finances. Ja ho sabíem i així ho vam dir públicament en els debats pressupostaris de l'anterior legislatura.

En conseqüència, el projecte de Llei de pressupost 2006 ha de "retallar", és a dir votar negativament 72,66 milions d'euros, de manera que d'aquells 169,75 milions d'euros votats en exercicis anteriors en concepte de despeses plurianuals per inversions reals, només en queden 97,09 per a l'exercici 2006.

Ara bé, el Govern actual continua amb la mateixa –idèntica– política pressupostària que l'anterior i mitjançant el Projecte de Llei del Pressupost

proposa unes despeses plurianuals per als exercicis 2007 a 2010 de 189,5 milions d'euros.

Si analitzen les quantitats que es van votar els anys anteriors per a l'exercici pressupostari 2007 i les afegim als 53,89 milions d'euros que es pretenen votar aquest any, arribem a un total de 166,07 milions d'euros. En conseqüència, tenint en compte la capacitat financera de l'Estat, ja podem avançar, sense por a equivocar-nos, que en el pressupost 2007 el Govern haurà de tornar a proposar "retallar" o votar negativament una bona part del crèdits plurianuals que ara proposa que aprovem.

Què representa això en termes de compromís davant els ciutadans?

Quina responsabilitat política se n'ha de derivar?

Estem avui intentant dur a terme el debat de totalitat en uns moments en els quals el Síndic –que quan va jurar el càrrec el mes de maig de l'any passat ens deia alegrement que havia entès el missatge del 24 d'abril– ha posat en clara evidència el seu caràcter d'home de partit –del partit liberal– i la seva incapacitat a esdevenir el Síndic institucional que una situació d'empat requeriria.

Ha volgut retallar el dret del grup parlamentari de l'oposició a presentar unes esmenes que permetessin visualitzar la nostra alternativa pressupostària.

Ho deia en començar aquesta intervenció: estem intentant, dic bé, intentant, debatre sobre un pressupost.

Però el nou impuls del Sr. GABRIEL i del Sr. PINTAT ens voldria fer callar. Muts i a la gàbia, divisa del grup parlamentari liberal, és la traducció concreta del nou impuls en aquesta casa.

Amb aquesta divisa es vol dissimular la tossuda voluntat de reduir el Consell General al paper que ja juga disciplinadament el grup liberal: el d'escolans d'amén.

I ho dic perquè quan analitzem la liquidació de comptes de Govern, ens adonem que, de fet, el pressupost que aprova el Consell General amb el vot del grup parlamentari liberal, a l'inici de cada exercici pressupostari, té ben poca cosa a veure amb el pressupost que executa el Govern que, mitjançant les transferències de crèdit, mou les partides pressupostades d'un concepte a un altre sense posar-s'hi guants.

Precisament aquí és on es posa en evidència la duplicitat liberal i la seva moral de situació: el Síndic GABRIEL ens nega als consellers generals el dret –que tenim reconegut a la Constitució– d'esmenar el Pressupost i de fer el que fa el seu govern: moure partides dins el pressupost.

En podem donar un exemple. Mitjançant una demanda de documentació, el nostre Grup Parlamentari ha pogut saber que, durant l'exercici pressupostari 2004, al Ministeri de Salut i Benestar es van realitzar prop de 500 transferències de crèdit (468 exactament) per un import global de 2,9 milions



d'euros aproximadament. Aquesta quantitat representa gairebé el 20% del pressupost total del Ministeri durant l'any 2004.

El que pot fer un Ministeri no ho pot fer, segons el Sr. GABRIEL, la Sra. GASPÀ i el Sr. CALL –i també el Sr. TARRADO i la Sra. FONT que els donen suport incondicional– el grup parlamentari de l'oposició.

## **ALGUNS COMENTARIS SOBRE L'EVOLUCIÓ DE LA DESPESA**

Cal fer esment al “nou impuls” de les despeses de gratificació per al personal de relació especial, ja que passen de 473.000 € (2005) a 1.137.000 € (2006): un increment del 140%.

Dins de les despeses de funcionament, autèntics calaixos de sastre, cal fer esment també d'alguns subconceptes dels conceptes 226 (Altres serveis) i 227 (treballs realitzats per altres empreses):

226 10 Atencions protocol·làries i de representació.

Passa de 297.740 € a 599.906 €: un increment del 101,5%

226 60 Reunions, conferències i cursets.

Passa de 258.124 € a 348.066 €: un increment del 35%

226 70 Publicitat i propaganda.

Passa de 184.145 € a 297.975 €: un increment del 62%

227 40 Treballs realitzats per empreses: impressions i publicacions.

Passa de 48.300 € a 121.466 €: un increment del 151%

Aquestes partides il·lustren perfectament quin és el “nou impuls” liberal en la contenció de les despeses de funcionament.

Els “assessoraments” (que semblava que amb el Govern Forné havien arribat a un màxim) també reben un “nou impuls” amb el Govern Pintat:

227 60 Treballs realitzats per empreses. Estudis i treballs tècnics.

Passa de 3.381.000 € a 4.378.000 €: un increment del 29%

227 90 Altres treballs a l'exterior.

Passa de 7.919.144,29 € (2005) a 10.259.861,87 € (2006): un increment del 29,5%

## **PROGRAMA 1121. ACTIVITATS DEL GOVERN**

És interessant comprovar també com el “nou impuls” liberal es tradueix, a la pràctica pressupostària, en un nou, fort i important impuls de l'increment de les despeses de personal.

Si el pressupost 2005 preveia en el Ministeri de la Presidència i Turisme unes despeses de personal de 7.841.000 € (incloent-hi el Departament de Turisme i l'Agència de Mobilitat) el pressupost 2006 preveu, ara només pel Ministeri de la Presidència, la gens menyspreable quantitat de 8.257.000 €. Un bon impuls.

El pressupost de personal per al Gabinet del Cap de Govern i Protocol era l'any passat de 766.000 €, enguany és de 1.374.000 €. Un increment del 80%!

Els alts càrrecs es van multiplicar: ens podem preguntar si també amb contractes blindats com al SASS.

Si l'any 2005 el projecte del Gabinet del Cap de Govern comptava amb 4 persones, ara, l'any 2006 se n'afegeixen dues més: un administratiu i un càrrec de “Relació Especial”. Igualment, al Projecte de Protocol, als set llocs de treball pressupostats l'any 2005 –entre els quals un “Cap d'àrea” i un “responsable” (com si el cap d'àrea no fos responsable)– ara s'hi afegeix un Director. Així, gràcies al nou impuls, tenim 5 persones treballant en protocol (4 tècnics i 1 administratiu) dirigits per 1 Director, 1 Cap d'àrea i un responsable. Sobren comentaris.

Dins del Projecte 0001 –Gabinet del Cap de Govern– podem veure que les despeses de personal s'incrementen un 38% i les de consum de béns corrents i serveis un 107%.

Es suprimeix d'aquest projecte la partida destinada a transferències corrents – per import de 176.500 € al pressupost 2005– i tot i això l'any 2006 el pressupost s'incrementa en 41.000 € (passa de 487.000€ a 528.000 €), és a dir un increment del 8,47% i no del 1,09% com, erròniament, consta en la fitxa descriptiva del projecte (Llibre 2, pàg. 11).

En resum, el nou impuls liberal pressuposta 528.000 € amb l'objectiu que s'explicita en la fitxa pressupostària corresponent: “Assessorar el cap de Govern en premsa, imatge, etc.”: és que ja es preveu o es pressuposa que es pugui deteriorar aquesta imatge?

## **PROGRAMA 1221- PRESTACIÓ DE SERVEIS**

Un dels projectes pressupostaris d'aquest programa, el projecte 0001- Gabinet de Premsa i comunicació, era dotat el 2005 amb una partida de 177.953,08 €.

El projecte de pressupost 2006 preveu que aquest projecte es desglossi en dos projectes diferents:

PROJECTE 0004 –Gabinet de Comunicació, dotat amb 479.132,74 €

PROJECTE 0005 –Gabinet de Premsa, dotat amb 243.261,48 €

En total, doncs, 722.394 €. Prop de 550.000 € més que l'any anterior i increment del 306%.

Les despeses de gratificació per al personal de relació especial, més del 50%: concretament 282.569 €.

Un bon pressupost, sens dubte, per “assegurar una cobertura audiovisual adequada dels actes de govern”, tal com podem llegir en un dels objectius del projecte. Segur que amb aquest pressupost i les “persones de relació especial”, la tradicional presència permanent, constant i reiterativa a la televisió, que hauria de ser pública i imparcial, esdevindrà encara més cridanera que en l'etapa anterior al nou impuls. Continuem anant vers la política espectacle, vers el farem, el preparem, el treballem, per fer política de primera pàgina o de titular d'informatiu. Però s'acaba no fent, no preparant i no treballant.

### **PROGRAMA 1231 –ORGANITZACIÓ DELS RECURSOS HUMANS**

Seguint la tònica general, el projecte 0001 –Afers Generals del Ministeri d'Afers Exteriors, Cultura i Cooperació, veu incrementades les partides destinades a despeses de personal en un 41,43% i dins d'aquestes despeses la gratificació dels assessors de Govern o Personal de relació especial. Si el pressupost 2005 preveia dues persones de relació especial i una partida pressupostària de despeses de gratificació de 26.394 €, el pressupost 2006 preveu 4 persones i una partida de 157.331 €. Doblem el nombre de persones de relació especial i multipliquem per 6 les gratificacions!

### **1421 ORGANISMES DE JUSTÍCIA**

La partida pressupostària destinada a diferents projectes d'aquest programa experimenta un increment del 10,7%, pràcticament el mateix increment que el que experimenta el pressupost global.

Un increment pressupostari clarament insuficient per dotar l'Administració de Justícia dels mitjans humans i materials necessaris per poder desenvolupar amb eficàcia i eficiència la seva missió.

¿Com pot ser que, amb els problemes que té actualment la Justícia a Andorra i que tots coneixem, el Govern pressuposti únicament un 10,7% a aquest programa, mentre que altres despeses de funcionament, com el Gabinet de premsa i de comunicació, augmenten un 306%? ¿Com es pot explicar, Sr. PINTAT, que la Fiscalia tingui un pressupost de 544.000 € o el Tribunal Superior de Justícia de 556.000 € mentre que els vostres Gabinetes de premsa i comunicació disposen de 722.000 € pressupostats?

## TRANSFERÈNCIES A FAMÍLIES I INSTITUCIONS

Naturalment, amb tant nou impuls a despeses de representació i d'assessorament, en definitiva de propaganda, poc impuls queda per transferir determinades partides pressupostàries a famílies i institucions sense finalitat de lucre. Veiem alguns exemples:

482 20 A institucions sense finalitat de lucre.

Passa de 342.199,31 € (2005) a 343.874,32 € (2006): un increment del 0,48%

482 22 ONCA, 482 23 JONCA i 482 24 COR NACIONAL PETITS CANTORS.

Un increment del 2,99%.

482 37 Beques postgrau

Passa de 196.000 € (2005) a 189.000 € (2006): **retallades** del 3,5%

482 40 Institucions sense finalitat de lucre. Associacions col·laboradores

Passa de 1.080.584,26 € (2005) a 651.124,53 € (2006): **retallades** del 40%

Dins dels programes d'atenció social, els subconceptes 482 61 (Pensions d'atenció social gent gran), 482 62 (Pensions d'atenció social excepcionals) i 482 63 (Pensions de solidaritat) s'incrementen en un 3,7%, ja que passen d'un pressupost de 417.180 € a 432.583 €.

Podem concloure: el Govern pressuposta 599.906 € (uns 100 milions de les antigues pessetes) per despeses protocol·làries i de representació i 373.838 € –226.000 € menys– per pensions de solidaritat per a persones amb discapacitat sense recursos econòmics.

## PROGRAMA 2211 SEGURETAT PÚBLICA

La primera gran incògnita del projecte pressupostari del Servei de Policia és saber si les noves contractacions seran de 15 agents de policia (tal com s'explica en la Memòria del Pressupost, Llibre I, pàg. 45) o, per contra, seran les 48 que consten en el quadre dels mitjans humans corresponent a aquest projecte (Llibre II, pàg. 244).

D'altra banda, cal constatar que aquest projecte pressupostari únicament s'incrementa del 6,44% (passa d'11,71 M d'€ a 12,46 M d'€), molt per sota de l'increment mitjà del pressupost. I és que sembla que el "nou impuls" pressupostari no arriba ni a l'Administració de la Justícia –ja ho hem vist fa una estona– ni a la Seguretat Pública. Al Pas de la Casa ja en tenen una bona mostra.

Tampoc els Bombers són més ben tractats. Continuaran esperant mitjans i personal.

## **PROGRAMA 4110 GESTIÓ DE SERVEIS (BENESTAR)**

On tampoc ha arribat el nou impuls és al projecte 0119 –PROGRAMES EENSM. Efectivament, les transferències previstes per a subvencionar els diferents programes educatius i rehabilitadors de l'Escola Especialitzada Nostra Senyora de Meritxell, i malgrat les importants necessitats d'inversió que té l'Escola, únicament s'incrementen un 3,70% (passen de 595.000 € a 617.000 €).

## **PROGRAMES DE SALUT**

Una de les propostes electorals que podíem llegir en el programa electoral del PLA de les passades eleccions generals era l'ampliació de l'hospital. Sorprèn veure com el nou impuls del Govern Pintat tradueix aquesta proposta en el pressupost.

El projecte Estructures sanitàries i socials que té com a objectiu ampliar les infraestructures i Serveis del Centre Hospitalari Andorrà, disposava d'una partida de 3.400.000 €, votada en el pressupost 2005 com a crèdit plurianual. El pressupost 2006 retalla 2.800.000 € d'aquest projecte per deixar-lo en 600.000 €.

D'altra banda el pressupost 2006 crea un nou programa, el 4122 –Pla de Salut, dotat amb 300.000 €. En aquest cas el programa electoral del PLA no feia la més mínima referència a l'elaboració d'un Pla de Salut mentre que, per contra, en el programa electoral del PS aquesta era una de les propostes centrals. No ens preocupa que el Govern Liberal manllevi alguna de les nostres propostes electorals. Al contrari, ens satisfà. El que no ens agrada i no compartim és que els 300.000 € pressupostats vagin íntegrament a finançar els treballs d'altres empreses externes. Potser des del Ministeri ja s'ha pensat en alguna empresa "amiga" –tipus McKINSEY– a qui es podria adjudicar el treball...

El Ministeri de Salut, Benestar Social i Família és, probablement, l'exemple paradigmàtic del que no hauria de ser un pressupost que es vol de contenció de les despeses de funcionament. Vegem alguns exemples que corresponen al projecte 0001 –Serveis Generals del Ministeri.

- La partida 226 10 –Atencions protocol·làries de representació, passa de 12.020 € a 50.000 €, un increment del 316%
- La partida 226 20 –Divulgació i Publicacions, passa de 2.000 € a 63.800 €, un increment del 3.000%
- La partida 226 60 –Reunions, conferències i cursets, passa de 3.000 € a 16.000 €, un increment del 433%
- La partida corresponent a l'article 23 –Indemnitzacions per Serveis (Dietes i desplaçaments del personal), passa de 6.300 € a 32.700 €, un increment del 419%

I, per compensar, la despesa destinada a infància, joventut i família s'incrementa un 1,36%, la destinada a gent gran un 1,55% i els programes de l'Escola Meritxell un 3,7%. Sense comentaris.

## **PROGRAMES: 0001 DEUTE PÚBLIC I 0002 OPERACIONS FINANCERES**

Segons la memòria del projecte de pressupost per a l'exercici 2006 (Llibre I, pàg. 36) l'increment de les despeses financeres serà d'un 55%, ja que passen de 5,12 M d'€ (2005) a 7,91 M d'€ (2006).

A l'amortització del deute públic es destinen 4,88 M d'€ amb un increment de prop d'un 50% (49,11% exactament).

D'altra banda, les despeses financeres que ha de satisfer el Govern com a conseqüència dels interessos derivats de disposicions de préstecs, descoberts de tresoreria o altres despeses financeres, es pressuposten en més de 2 M d'€.

Aquestes despeses han crescut de forma extraordinàriament alarmant durant els darrers 4 anys, ja que hem passat d'una despesa de 347.000 € l'any 2003 als 2.032.000 € del pressupost 2006: un increment del 585%!

Però resulta que aquestes alarmants previsions pressupostàries ja han quedat desvirtuades –desbordades i augmentades– per la pròpia actuació del govern.

Mitjançant un decret de data 30 de desembre del 2005, el Sr. Albert PINTAT ens feia saber (BOPA núm. 109 de 30 de desembre del 2005, pàg. 4827) que el Govern havia acordat una emissió de títols de deute per un valor nominal de 260 milions d'euros.

Tal i com diu el decret que tothom pot llegir al BOPA, aquest emprèstit es destina:

**“... a reembossar els emprèstits del 31 de desembre de 2001 i 17 de gener del 2005. ... així com a refinançar part de l'endeutament actual del Govern cancel·lant simultàniament els crèdits bancaris vigents per l'import d'aquesta emissió.”**

Si, d'acord amb el Decret signat pel Sr. Albert PINTAT, apliquem l'interès anual al tipus d'interès oficial del Banc Central Europeu a un any (Euríbor a un any), establert el primer dia hàbil de cada any natural, tenim:

- Que el dia 2 de gener del 2006 l'Euríbor estava fixat a 2,8550%
- Que aplicant aquest interès a l'emissió de deute públic de 260 M. d'euros arribem a 7.423.000 euros en quantitat d'amortització pel 2006. La diferència entre el pressupostat al Programa 0001 Deute Públic de l'Estat –4.881.461 €– i el que caldrà pagar –7.423.000 €– és de 2.541.539 €.

És ben evident que aquesta emissió de deute permetrà cancel·lar algunes de les pòlisses de crèdit existents i reestructurar part del passiu bancari en forma de deute públic.

Des d'un punt de vista de la liquiditat aquesta operació és, a ben segur, insuficient, ja que la caixa continuarà estant a zero i per tant caldrà seguir tirant de pòlisses de crèdit.

Si l'objectiu era millorar la liquiditat del Govern per dotar-la de capacitat financera per acabar les inversions en curs, és insuficient.

Probablement l'objectiu és només el de reestructurar el passiu bancari.

Més enllà de l'enormitat de la xifra, aquest episodi és emblemàtic de la incapacitat del govern del Sr. PINTAT de plantejar i de dur a terme veritables opcions per a controlar la despesa pública.

El **deute acumulat** per l'administració general a finals de l'exercici 2005, xifrat en uns 300 milions d'euros, equival al 17% del Producte interior brut (PIB). En els mateixos termes, el dèficit del 2004 i l'endeutament per equilibrar el pressupost 2006 equivalen al 1,8% i 2,6% del PIB respectivament.

Que ningú tingui la temptació de comparar aquests percentatges amb els dels estats veïns o amb els criteris de Maastricht, en primer lloc perquè es tracta del deute del Govern i no el de tota l'administració pública i en segon lloc perquè el nivell de prestacions del Govern Andorrà no té res a veure amb el dels estats de la Unió Europea.

Per posar un exemple il·lustratiu al respecte: si l'estat financés la despesa sanitària en un 50%, el dèficit del 2004 s'hagués situat al 4,2% del PIB, superant, ara sí, el famós 3% de Maastrich. Aquest finançament és a càrrec de les cotitzacions d'empresaris i treballadors a la seguretat social i en detriment de les nostres pensions de jubilació.

De discurs en discurs, l'objectiu d'estalviar s'ha anat reiterant durant dos-cents dies de nou impuls, amb una insistència que ens deixa bocabadats a la lectura del pressupost.

Per moltes acrobàcies pressupostàries que hagi intentat, el govern no pot amagar la dura i crua situació. S'ha volgut passar el ribot pels diferents ministeris, esgarrapant aquí alguns milers d'euros i allí –en menys casos– alguns centenars de milers.

Aquest mètode té un avantatge: es malcontenta una mica a tothom i no cal, així, fer enfadar molt a ningú. Però també té un inconvenient: suposa plantejar una reducció de la despesa a ulls clucs, que no és en cap cas el resultat d'unes opcions polítiques clares sobre les quals ara el Consell General podria debatre.

El vostre pressupost, Sr. PINTAT, manté amb la despesa pública una relació que podríem qualificar d'esquizofrènica. Mentre una meitat del vostre cap sembla assumir la necessitat de reduir els dèficits, l'altra meitat es nega a fer les opcions pressupostàries ambicioses i alhora doloroses que aquell objectiu necessita.

Heu triat de no triar. Voleu continuar deixant fer.

Els problemes de la nostra economia són cada cop més evidents. La Cambra de Comerç ho ha reiterat recentment. Hi ha una clara necessitat de redreçar l'orientació econòmica del país.

Des de les forces polítiques de l'Alternativa plantejem un acord d'associació amb la Unió Europea com una reforma de regulació del mercat que deixarà Andorra, l'economia andorrana i en conseqüència les empreses andorranes, molt més ben situades que avui per encarar el futur sobre bases clares.

La nostra proposta alternativa a aquest pressupost inviable pretén, així, donar a l'economia de mercat els mitjans necessaris que li permetin la millor eficàcia possible perquè pugui produir el màxim de riquesa.

Les empreses, els professionals liberals i els treballadors assalariats necessiten al nostre entendre un entorn estable, unes normes de dret duradores, una Administració eficaç i ràpida i un Estat previsible i previsor.

La llei, la norma, protegeix, en un Estat de dret, contra el clientelisme polític, el favoritisme i l'abús de les rendes de situació.

La igualtat davant la llei i la garantia dels drets no són efectives si les normes legals es promulguen amb una complexitat excessiva.

Quan la llei esdevé incompreensible pel ciutadà s'està oblidant el seu dret a conèixer, per millor poder acceptar, la despesa pública decidida pel Govern.

El desplegament caòtic de la imposició indirecta aquest mes de gener és el contra exemple del que, al nostre entendre, ha de fer un govern.

Tampoc cal fer grans anàlisis per concloure que existeixen responsabilitats polítiques per l'endarreriment de certes inversions. Més de tres anys en la construcció de la xarxa de depuradores, incompliment dels compromisos contrets per l'estat andorrà amb l'estat espanyol. Rius bruts, tenir en la frontera del Sud un dels punts negres de la xarxa de rius de tota Catalunya, col·lectors, abocadors, evidencien la flagrant distància entre el discurs pressupostari i la realitat de la seva execució.

Existeixen responsabilitats polítiques per l'estat actual i les conegudes mancances en les nostres infraestructures escolars. A tall d'exemple, en les dues darreres lleis del pressupost –2004 i 2005– es van modificar, en negatiu, inversions aprovades en exercicis anteriors en aquest àmbit per import equivalent al 43% i al 54% del total pressupostat.

El pressupost 2006 torna a votar en negatiu el 41% de la dotació en infraestructures escolars.

Existeixen també responsabilitats polítiques per tenir adjudicada, o bé garantida a algú, obra pública molt per sobre de les actuals possibilitats financeres de l'administració. Si a la totalitat d'obra pública compromesa s'hi afegeix les subsegüents fases d'execució dels treballs i altres obres conseqüents, hi ha obra pública "lligada" per molts anys.

Com a conclusió, la manca de planificació financera dels darrers deu anys, la imprevisió, la política liberal curta de vista, electoralista i clientelar té, avui en dia, una clara i negativa incidència sobre el desenvolupament econòmic i social del país.



En l'àmbit social, la clara i radical distància, Sr. PINTAT, entre els vostres discursos i la realitat dels nostres conciutadans la marcava la setmana passada la premsa.

Quan vostè declarava el dia 5 de gener, al diari conservador espanyol ABC, que mentre governi mai no es pagarà impostos directes a Andorra, el diari LA VANGUÀRDIA de Barcelona ens recordava que la venda de pisos a l'Alt Urgell es dispara per l'elevat preu de la vivenda al Principat.

El diari andorrà BON DIA ens deia també, el mateix dijous dia 5 de gener, que dos mil andorrans i residents se n'han d'anar a viure a la Seu.

El metre quadrat es paga a Sant Julià un 88% més que el 2003 i a Encamp un 100% més que el 2003. En el conjunt del país la vivenda s'ha encarit més d'un 76% els anys 2004 i 2005. Mentre tant, Sr. PINTAT, la seva ministra d'habitatge va fent rodes de premsa presentant del dret i de l'inrevés les mateixes ridícules mesures que no convencen ningú.

El seu pressupost, Sr. PINTAT, no és que no aportï solucions al problema de l'habitatge per joves i grans. Ni tan sols se les planteja. És presoner –més ben dit, copartícep– de l'especulació immobiliària fruit de l'arribada de diner, negre o gris, de fora de casa nostra.

Fins aquí l'expressió sintètica de la nostra motivació de l'esmena a la totalitat.

L'anàlisi econòmica d'uns pressupostos no es pot limitar a les grans xifres i necessàriament ha de preguntar, a més, si la composició d'aquestes grans xifres respon o no a les necessitats del país.

Aquest no és, ho acabem de veure un bon pressupost.

L'acompanyament tributari del pressupost 2006, amb el desplegament de la imposició indirecta sobre els serveis, no és pas millor.

No es compleixen ni es respecten els grans principis d'una bona gestió de govern en l'àmbit tributari: coherència dels objectius, intel·ligibilitat del dispositiu d'aplicació de les normes i respecte de l'estat de dret.

Per tot això ens oposem al projecte i no el votarem. Però des de la nostra posició d'Alternativa de Govern no ens limitem a aquest refús sinó que presentem una proposta per canviar les coses, per redreçar la situació.

Al capdavall, per aconseguir una millora de la situació de les finances públiques cal uns comptes, uns principis i un equilibri institucional.

## **1. Els comptes**

Els comptes públics i els indicadors econòmics no són neutres. Serveixen per orientar l'acció política. Si es continua focalitzant l'atenció sobre el dèficit de

l'exercici es fa passar a un segon pla el deute de l'Estat, amb la qual cosa es facilita un subreptici augment de l'endeutament de l'Estat.

Esdevé necessari que les decisions de política pressupostària es puguin adoptar sobre la base d'una comptabilitat pública ampliada. Hem de saber quin és l'endeutament global de l'Estat Andorrà. I l'Estat no és només l'Administració general –el Govern– sinó que també són Estat els Comuns, les societats públiques participades pels Comuns i les societats i entitats de dret públic.

Hem de conèixer quins són els compromisos contrets, tant amb proveïdors de béns, obres i serveis com amb el personal al servei del conjunt de les administracions públiques.

És urgent que s'estableixin uns nous criteris de comptabilitat pública que permetin conèixer el patrimoni del conjunt de les administracions públiques, incloent-hi tant els compromisos contrets com una avaluació de l'actiu net d'aquelles administracions.

## **2. Els principis**

Proposem l'adopció d'un "Codi de responsabilitat pressupostària" com el que s'ha establert al Regne Unit, a iniciativa dels socialdemòcrates britànics.

Aquest codi ha de fixar l'objectiu d'un rati d'endeutament sobre el conjunt del cicle econòmic i excloure que l'endeutament pugui finançar res més que inversions.

Els britànics han establert així un pacte nacional que ve a conciliar la disciplina pressupostària a mig termini i la gestió activa de la conjuntura econòmica. Un marc com el que proposo no prohibeix pas les decisions discrecionals però obliga a justificar-les a la llum dels objectius que els poders públics han fixat de comú acord.

A més, s'afavoreix doblement el creixement: d'una banda s'evita la disbauxa de les finances públiques i d'altra banda es facilita el suport a l'activitat econòmica en períodes de regressió.

Es tracta, al capdavant, de definir sense esperar més, pel mig termini, uns principis de política pressupostària prou sòlids que romanguin després de l'alternança política per la qual estem treballant.

## **3. Les institucions**

Per a millorar la presentació i l'abast dels comptes i per a poder assentar aquest pacte nacional sobre els principis d'un nou codi de responsabilitat pressupostària cal, evidentment, retrobar la lletra i l'esperit de les institucions tal i com les defineix la Constitució.

La iniciativa del projecte de pressupost correspon al Govern (article 61). I no es discuteix pas aquesta atribució constitucional exclusiva.

Però la seva discussió i aprovació pertany constitucionalment al Consell General (article 50 de la Constitució) i fa dotze anys que els governs liberals, d'una manera o altra, posen en qüestió –perquè la volen retallar i condicionar–

aquesta competència del parlament andorrà. Aquí tampoc, Sr. PINTAT, no heu entès el missatge del 24 d'abril.

El debat del pressupost en seu parlamentària, en aquesta Casa de la Vall, ha de permetre, ha de facilitar, a l'oposició el plantejament de les seves opcions alternatives a la política pressupostària del Govern.

Amb la vostra actitud des de la Sindicatura voleu intentar que no es puguin discutir esmenes –com, per exemple, permetre la contractació de tretze nous bombers, o destinar cent mil euros per a la creació d'un pla interministerial de polítiques per a la joventut– que plantegen una clara alternativa, real i possible.

Andorra és un estat de dret, amb separació de poders. És alhora un copríncipat parlamentari i no s'hauria de discutir que el Consell General “representa el poble andorrà, exerceix la potestat legislativa, aprova els pressupostos de l'Estat i impulsa i controla l'acció política del Govern” (article 50 de la Constitució).

Casa de la Vall, 12 de gener del 2006

Jaume BARTUMEU CASSANY

President del grup parlamentari socialdemòcrata